

H-S-C-S nyomtatványok, hirdetések, képesárjegyzékek a két világháború között

Az 1912-ben Kispesztben alapított Hofherr-Schranztz-Clayton-Shuttleworth Magyar Gépgyári Művek R.T. vezetése már az alapítás évében nagy hangsúlyt helyezett termékei bemutatására, hírverésére. A termékekről a gazdaközönség az első évtizedben jobbra a gyárüzem által kiadott nyomtatott gépismertetőkből, újsághirdetésekből és gépbemutatókból kapott ízelítőt.

Az 1914-ben kitört világháború, majd az 1920-ban megkötött trianoni békediktátum a honi gyáripart nemcsak megrendítette, hanem évekig visszavetette a termelésben. A csonka országbeli viszonyokra való átállás a világhírű vállalatra nézve nagy megrázkódtatással járt. (A trianoni határok bevezetése elválasztották vásárlói jelentős részétől, a kiterjedt exportterülete lecsökkent, és a kispesztői vállalat ennek megfelelően szerényebb keretek közé szorult.) A világhírű kispesztői H-S-C-S gépgyárnak az évtized közepére sikerült igazán a háborús esztendő traumáiból talpra állni.

A gyárüzem 1926-ban bocsátotta ki először a **Gazdasági gépészet** című havonta megjelenő gazdasági gépészeti szaklapot. (Az újság a H-S-

C-S vállalat házi nyomdájában készült. A Gazdasági gépészet felelős kiadója a gépgyár alkalmazásában tevékenykedő Sevin Henrik gépészmérnök volt.) Az októbertől havonta huszonháromezer példányban megjelent sajtótermék első száma – a bevezetőjében – többek között ezt írta: *„Minden ország boldogulásának végső forrása: a termőföld. Az a nép, amely mindazt, amit az anyaföld tartogat számára, szépszerével ki is tudja termelni belőle, erős és hatalmas lesz. A magyar föld gazdag, azzá kell lennie a magyar népnek is. A gazda munkájától függött eddig is és fog függeni az egész nemzet sorsa. Erre az életbevágó munkára alaposan fel kell készülni. (...) A gépek alapos megismerésével jobban ki tudjuk használni azokat, gyorsabban tudunk segíteni rajtuk, baj esetén, és végül: élettartamukat helyes kezelés által meg tudjuk hosszabbítani. Mindezek az előnyök mindannyi hasznot jelentenek a gazda számára.”* A H-S-C-S házi lapja, a Gazdasági gépészet 1931 decemberéig jelent meg rendszeresen.

A kispesztői vállalat reklámtevékenysége az 1920-as évek közepétől egészen a második világháború kezdetéig világszínvonalú volt.

Gönczi Gebhardt Tibor (1902-1994), – a magyar reklámgrafika legnagyobb egyénisége – közel két évtizedes munkaviszonyban állt a Hofherr gyárral. Gönczi Gebhardt Tibor az Iparművészeti Főiskola elvégzése után rendkívüli rajtudásának köszönhetően számos újság, reklámcég – többek között mezőgazdasági kiadvány – foglalkoztatta. Művészi tevékenysége a grafikának újszólván minden területre kiterjedt. Tervezett többek között kereskedelmi plakátokat, prospektusokat.

Jelentős helyet kaptak munkái között a mezőgazdasági témájú feladatok elkészítése. (Gépismertető grafikák, plakátok, kisgrafikák, valamint országos és nemzetközi vásárok, gépkiállítások, gyári gépbemutatók grafikai munkái.) A Gönczi Gebhardt Tibor által tervezett és elkészített H-S-C-S reklámgrafikák a forgalmazott mezőgazdasági erő- és munkagépeket tökéletes hitelességgel jelenítették meg. Az általa tervezett prospektusok nívós grafikai kivitelben, kifogástalan színűséggel és magas nyomdai színvonalon készültek.

Az 1944-ben megjelent nagytekintélyű szakfolyóirat, a *Gebrauchsgraphik* többek kö-

Az első prospektus a H-S-C-S nyersolajtraktorról (1926)

H-S-C-S
nyersolaj traktor

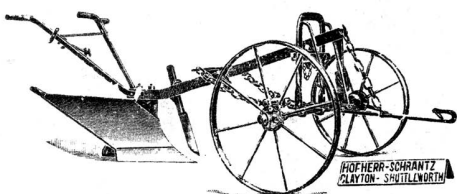
nagy henger	alacsony fordulatszám	nyersolaj
↓	↓	↓
egyszerű kezelés	hosszu élettartam	legelőcsőbb üzem

HOFHERR-SCHRANTZ-CLAYTON-SHUTTLEWORTH & CO.
BUDAPEST.

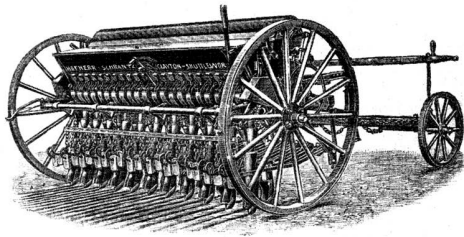
Készülék-ismertető című kiadványunkban megismerhetők a gépek részletei és a használati utasítások. A gépek ára és a szállítási költség a gépek típusától függően változik.

A Gazdasági gépészet újsághirdetése (1926)

Ekék tükörpáncél kormánylemezzel, acélgerendellyel

Vetőgépek Kanalas és tolókerékrendszer 13sorig 24 sorig Műtrágyaszórával kombinálva 18 és 20 soros kivitelben.

Hofherr-Schranztz-Clayton-Shuttleworth r.-t.
 Budapest, VI., Vilmos császár-út 57.
 Fiókok: Békéscsaba, Győr, Kaposvár.

Siló prospektus
(Gönczi Gebhardt Tibor – 1936)

zött ezt írta a kiváló művészlől: „Gönczi Gebhardt Tibor, aki ma a legismertebb reklámgrafikusok közé tartozik, elvégezve az Iparművészeti Főiskolát, több külföldi tanulmányútja után, melyek művészi látókörét kitágították, már kizárólag a reklám feladatainak szentelte magát. Ezen a területen, nem csak, mint alkotó tervezőgrafikus bizonyította tudását, hanem emellett átvette a coloroffset-részleg művészeti vezetését Magyarország egyik legjelentősebb litográfiai műintézetében. (...) Nagyméretű plakátot, prospektust éppen úgy tervez, mint újság-fejlecet vagy illusztrációt, amire rendkívül alkalmassá teszi biztos iskolázottságú rajztudása. A kisméretű grafikai munkáknál mutatkozik meg különösen jól ez a markáns rátermettség. (...) Gönczi Gebhardt Tibor olyan művész, akit a tiszta kifejezőmód vezérel, és nem vész bele az absztrakt irányzatokba.”

HSCS traktorok referenciája
(Gönczi Gebhardt Tibor – 1937)

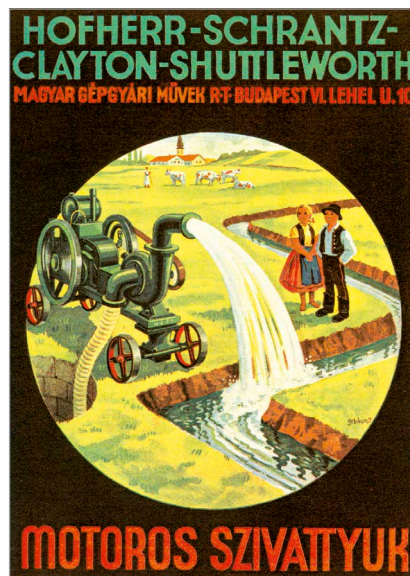

Hofherr traktorok dicsérete
(Gönczi Gebhardt Tibor – 1936)

A kispesti gyár első prospektusát (1925) és első plakátját (1929) is – amely a „H-S-C-S nyersolajtraktorról” készült – Gönczi Gebhardt Tibor tervezte és alkotta. (Az 1971-ben kiadott 70 éves a traktorgyár című kiadványban megjelent ugyan a fenti két reklámgrafika, de sem az alkotó neve, sem a készítés éve nem lett feltüntetve.)

A H-S-C-S Magyar Gépgyári Művek történetéről írt könyvet Sevin Henrik, aki a fent nevezett kispesti gyár egyik kiváló gépészmérnöke volt. Az 1944-ben kiadott, 272 oldalas, 220 ábrával megjelent igényes könyv – a Révai Testvérek Irodalmi Intézetének kiadványa – ma is keresett könyvritkaság a veterán mezőgazdasági gépek barátainak körében. A könyv előszavában az Országos Magyar Gazdasági Egyesület elnöke, Gróf Somssich László kiemeli, hogy Sevin Henrik könyve „a magyar mezőgaz-

Kismotorok gyártmányismertetője
(Gönczi Gebhardt Tibor – 1942)

Motoros szivattyúk prospektusa
(Gönczi Gebhardt Tibor – 1936)

daságot és gépiparát közelebb hozza egymáshoz.”

A második világháború pusztító vihara a világhírű gépgyárat sem kímélte, a gyártelep úgyszólván teljesen romba dőlt. 1947-ben az államosítás és újjáépítés megszüntette – „profitisztításra” hivatkozva – a mezőgazdasági gép- és eszközgyártást. Csupán a G35 traktortípus továbbfejlesztett változatát, a GS 35 izzófejes traktort választották ki sorozatgyártásra.

Az államosítással egyetemben az új vezetés a régi szakemberek jelentős részét elbocsátotta. A legendás Hofherr múltat már jobbára csak az igényes gyári nyomtatványok, hirdetések, valamint a veretes veterán erő- és munkagépek őrizték meg az utóknak.

Réz Gyula
muzeológus

Vetőgépek prospektusa
(Gönczi Gebhardt Tibor – 1943)

